

ANKASAM bülten

9 OCAK 2022
SAYI: 2022/01

Yeni Paradigmalar ve Hindistan'ın Jeopolitik Konumu

03

Bosna-Hersek
Putin'in Yeni
"Ukrayna"sı mı?

09

İngiltere'nin
Rusya'yla
Mücadelesi

İÇİNDEKİLER

ANKASAM ANALİZ

03 Bosna-Hersek Putin'in Yeni "Ukrayna"sı mı?
Ferhan ORAL

09 İngiltere'nin Rusya'yla Mücadelesi
Cenk TAMER

06 Yeni Paradigmalar ve Hindistan'ın Jeopolitik Konumu
Mustafa Cem KOYUNCU

12 Geçmişten Günümüze Hindistan'ın Afrika Politikası
Dr. Seyedmohammad Seyedi ASL

BASINDA ANKASAM

15 Medya

DERGİLER

17 Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi

Bölgesel Araştırmalar Dergisi

Çankaya Mahallesi, Cemal Nadir Sokak, No: 20 06880,
Çankaya – Ankara/Türkiye
Tel: +90 312 474 00 46 | Faks: +90 312 474 00 45 E-posta:
info@ankasam.org

Tasarım-Dizgi: Esra KARADAĞ

Bu yayının tüm hakları Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi'ne (ANKASAM) aittir. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek yapılacak makul alıntılar dışında ANKASAM'ın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama, vd.) yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Bu çalışmada yer alan görüş ve değerlendirmeler yazarına ait olup, kurumsal olarak ANKASAM'ın resmi görüşünü yansıtmaz.

ANKASAM ANALİZ

**Emekli Deniz Albay
Ferhan ORAL**
ANKASAM
Güvenlik Danışmanı

Bosna-Hersek Putin'in Yeni "Ukrayna"sı mı?

Boşnak, Sırp ve Hırvat etnisiteler arasındaki savaşa son vermek ve barışı kurmak amacıyla 1995 yılının Aralık ayında imzalanan Dayton Barış Antlaşması, Bosna-Hersek'teki savaşı sonlandırmakla birlikte, hep zaman var olan ancak zaman zaman alevlenerek ülkeyi kaosa sürükleyen etnik gerilimleri önleyememiştir. Halihazırda iki entite (Boşna-Hersek Federasyonu ve Sırp Cumhuriyeti) ve üç etnik grup arasında dönüşümlü başkanlık sistemiyle yönetilen ülkede, her iki entitenin geniş özerklik hakları bulunurken; silahlı kuvvetler gibi bazı kurumsal alanlar da paylaşılmaktadır.

Dayton Antlaşması'nın uygulanmasının izlenmesi ve uluslararası kuruluşların faaliyetlerinin koordinasyonu amacıyla anlaşmadan sonra kurulan "Yüksek Temsilcilik" makamının devamlılığına yönelik üçlü yönetimin Sırp Cumhuriyeti üyesi Milorad Dodik tarafından başlatılan tartışmalar, son dönemde ülkeyi geçmişte yaşanan savaş öncesindeki gerilime benzer bir kriz ortamına sürüklemiştir. Konu hem Avrupa Birliği (AB) hem de Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) toplantılarında[1] ele

“Yaşanan krizin domino etkisi yaratarak bölgesel kalmaması ihtimali de göz ardı edilmemelidir.”

Yine aynı şekilde 2019 yılının sonunda ülkenin NATO üyeliğine Sırp Cumhuriyeti Milli Meclisi'nin karşı çıkması ve herhangi bir askeri örgüte üyelik durumunun referandumla belirlenmesi gerektiği vurgusu da[5] Batı'yla entegrasyonunun önündeki bir diğer engel olarak dikkat çekmektedir.

Son olarak 10 Aralık 2021 tarihinde uluslararası toplumun tüm uyarılarına rağmen otonom Sırp Cumhuriyeti'ne geçişin ilk adımı şeklinde değerlendirilen ve Dodik başkanlığındaki meclis tarafından hazırlanan "Bosna-Hersek silahlı kuvvetleri ile yargı ve vergi toplama sistemlerinden çekilmeye yönelik yasa teklifi"nin hazırlık çalışmaları oylamasında, 83 sandalyeli yerel meclisin 48'inin oyuylla teklif onaylanmıştır.[6] Yapılan oylama, halihazırda bağlayıcı olmasa da 1992 yılı öncesine dönmeye çalışıldığı anlamını taşımaktadır.

Yayınladıkları ortak bildiriyle ABD, Birleşik Krallık, Almanya ve İtalya Büyükelçileri ile AB delegasyonu, yapılan oylamanın gerilimi arttıran bir adım olarak tanımlandığını duyurmuştur. İslam

alınmasına rağmen henüz kalıcı bir çözüm sağlanamamıştır.

Ülkede 2009-2021 yılları arasında Yüksek Temsilci görevini yürüten Avusturyalı diplomat Valentin Inzko'nun yerine geçen Alman Eski Bakan Christian Schmidt'e yönelik Sırp Cumhuriyeti yönetimi ve Rus yetkililerince[2] yapılan ve kendisini tanımadıklarına yönelik açıklamalar da tansiyonu artıran diğer bir gelişmedir.

Yeni Yüksek Temsilci, Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri'ne sunduğu raporda, Bosna-Sırp yönetimi yetkililerinin Dayton Antlaşması'nda belirtilen temel konulara ilişkin itirazlarının ülkenin ve bölgenin barış ve istikrarına yönelik oluşturduğu tehlikeye dikkat çekmiş ve önlem alınmaması halinde, söz konusu çabaların ülkeyi bölmeceğini ifade etmiştir.[3] Rapora ilişkin BM Güvenlik Konseyi'nde (BMGK) yapılan değerlendirmelerde Amerika Birleşik Devletleri (ABD) yetkilisi, Dodik'in hükümetten çekilmeye ilişkin açıklamalarının barındırdığı risklere dikkat çekerken; Rus temsilci ise raporun taraflı ve Sırp karşıtı olduğunu belirtmiştir.[4]

Konferansı Örgütü'nü temsilen Türkiye'yle bazı Batı ülkelerinin de aralarında olduğu ve ülkede Dayton Antlaşması'na uyumu gözlemleyen "Barışı İzleme Konseyi" üyelerince de "federal kurumlardan tek taraflı geri çekilmenin mümkün olmadığını ve bunun antlaşmanın ihlali anlamına geldiğini" belirtilen açıklama yayınlanmıştır. Bildiri, konsey üyelerinden Rusya tarafından imzalanmamıştır.

Yeni duruma göre, birleşik ordu ile geri çekilen destek kapsamında gelecek altı aylık dönemde Sırp Cumhuriyeti'nin kendi ordusunu kurma çalışmalarını takiben yapılacak referandumla Sırp Cumhuriyeti, Bosna-Hersek'ten ayrı bağımsız bir ülke haline gelecektir.

Avrupa'da yaşanan bir diğer kriz olan Ukrayna Krizi gibi bu krizde de ayrılmayı destekleyen Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in rolü ön plana çıkmaktadır. Ayrıca Rusya'nın Ukrayna'da uyguladığı hibrit savaş taktiklerinin Bosna-Hersek'te de uygulandığının da dair emareler vardır. Hatta coğrafi uzaklık ve iki NATO üyesi

olan Romanya ve Bulgaristan hava sahalarından geçme gerekliliğinden dolayı askeri güç konuşlandırılmama durumunun haricindeki taktiklerin neredeyse tamamının aynı olduğu yönünde yorumlar yapılmaktadır.[7]

Konuyla ilgili hazırlanan "Bosna Rusya'nın Doğrama Tahtasında: Şiddet Potansiyeli ve Önleme Adımları" adlı raporda,[8] Putin'in ülkedeki etnik Sırp ayrılıkçıları Saraybosna'nın Batı'yla entegrasyonunu engellemek maksadıyla desteklediği ve bu dinamiklerin Avrupa'nın kalbinde Ukrayna tarzı bir anlaşmazlığın başlangıcı olabileceği belirtilmiştir. Ayrıca raporda, Moskova yönetiminin kullandığı hibrit savaş taktikleri; Sırp Cumhuriyeti'ndeki ultra milliyetçi grupların desteklenmesi, ülkedeki polis gücünün ağır silahlarla silahlandırılması ve bazı tesislerin polislere askeri eğitim vermek maksadıyla kullanılması şeklinde sıralanmıştır.

Özetle Rusya'nın NATO'nun güvenilirliğine hasar vererek Transatlantik ittifakı zayıflatmak amacıyla tıpkı Ukrayna gibi Bosna-Hersek'te de Dodik'i ve ülkedeki yerel aktörleri kullanarak 2016 yılında Karadağ'ın NATO üyeliği öncesinde yaşanan duruma benzer şekilde hükümet karşıtı protesto gösterileriyle bölgeyi istikrarsızlaştırmak ve AB/NATO üyeliğini engellemek istediği söylenebilir.

Dodik'in nihai hedefinin, Sırp Cumhuriyeti'nin tam özerkliği mi; yoksa Sırbistan'la birleşmek mi olduğu net olmasa da halihazırda Belgrad, AB üyeliğini riske etmemek için Dodik'i Rusya kadar açık şekilde desteklemiyor gözükmektedir. Üstelik gelecekte yapılacak referandum sonrasında Sırp Cumhuriyeti'nin Sırbistan'la entegrasyonu, ülkenin kuzeyinde Sırp Cumhuriyeti topraklarını ikiye ayıran BM'ye bağlı özerk bir hükümete sahip olan Brčko bölgesi nedeniyle zor gözükmektedir. Bunun yanı sıra olası referandum sonrasında Bosna-Hersek'ten ayrılacak bir Sırp Cumhuriyeti'ne AB'nin de finansal desteğini kesebileceği düşünüldüğünde, Dodik'in planının uygulanabilirliği tartışma konusudur.

Rusya'nın ve son yıllarda ülkeye hatırı sayılır oranda yatırım yapan Çin'in[9] desteğine güvenilmekle birlikte bu durumun planlanan ayrılık için yeterli olup olmayacağı soru işaretleri barındırmaktadır.

ABD'de Joe Biden yönetiminin ilgisinin Asya-Pasifik'e kayması ve Balkanlar'ın öncelik sıralamasında üst sıralarda yer almaması, Washington'un mevzu bahis sorunu Avrupa'nın bir sorunu olarak görmesi[10] ve AB'nin de Angela Merkel sonrasında ek-siliğini hissettiği liderlik boşluğunun Macron tarafından dol-

duramaması, Rusya'nın mevcut siyasi ortamı kendi çıkarları için kullanmasına ve sıklıkla başvurduğu "bekle-gör" politikasına uygulamasına olanak sağlamaktadır. Ancak yaşanan krizin domino etkisi yaratarak bölgesel kalmaması ihtimali de göz ardı edilmemelidir.

[1] Ferhan Oral, "NATO Dışişleri Bakanları Toplantısı", ANKASAM, <https://www.ankasam.org/nato-disisleri-bakanlari-toplantisi/>, (Erişim Tarihi: 17.12.2021).

[2] "Russia Does not Recognize Schmidt as Representative for Bosnia and Herzegovina-Diplomat", TASS, <https://tass.com/politics/1376097>, (Erişim Tarihi: 19.12.2021).

[3] "60th Report of the High Representative for Implementation of the Peace Agreement on Bosnia and Herzegovina to the Secretary-General of the United Nations", Office of the High Representative, <http://www.ohr.int/60th-report-of-the-high-representative-for-implementation-of-the-peace-agreement-on-bosnia-and-herzegovina-to-the-secretary-general-of-the-united-nations/>, (Erişim Tarihi: 19.12.2021).

[4] Teoman Ertuğrul Tulun, "Bosnia and Herzegovina Faces the Existential Threat of Separatism", Center for Eurasian Studies, Analysis No: 2021/28, <https://avim.org.tr/en/Analiz/BOSNIA-AND-HERZEGOVINA-FACES-THE-EXISTENTIAL-THREAT-OF-SEPARATISM>, (Erişim Tarihi: 17.12.2021).

[5] Teoman Ertuğrul Tulun, "Why Should the Role of the Peace Implementation Council and OHR Continue in Bosnia and Herzegovina", Center for Eurasian Studies, Analysis No: 2021/14, <https://avim.org.tr/en/Analiz/WHY-SHOULD-THE-ROLE-OF-THE-PEACE-IMPLEMENTATION-COUNCIL-AND-OHR-CONTINUE-IN-BOSNIA-AND-HERZEGOVINA>, (Erişim Tarihi: 17.12.2021).

[6] Daria Sito-sucic, "Serbs Vote to Start Quitting Bosnia's Key Institutions in Secessionist Move", Reuters, <https://www.reuters.com/world/europe/serbs-vote-start-quitting-bosnias-key-institutions-secessionist-move-2021-12-10/>, (Erişim Tarihi: 21.12.2021).

[7] "Is Another War Brewing in the Balkans? | Inside Story", Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=RsMqDL9OfqI>, (Erişim Tarihi: 21.12.2021)

[8] Reuf Bajrović vd, "Bosnia on the Chopping Block: The Potential for Violence and Steps to Prevent It", <https://www.fpri.org/wp-content/uploads/2018/03/KraemerBosniaEnote2018.pdf>, (Erişim Tarihi: 23.12.2021).

[9] Nermina Kuloglija vd, "BIRN Fact-Check: The Questionable Claims of Bosnia's Dodik", Balkaninsight, <https://balkaninsight.com/2021/10/15/birn-fact-check-the-questionable-claims-of-bosnias-dodik/>, (Erişim Tarihi: 23.12.2021).

[10] Jasmin Mujanović, "Kremlin Exploiting Divisions in Bosnia Herzegovina to Gain Influence", Integrity Initiative, <https://medium.com/@hitthe-hybrid/russia-exploiting-bosnia-herzegovina-divisions-to-gain-influence-6c3ecc25b5dc>, (Erişim Tarihi: 23.12.2021).

ANKASAM ANALİZ

Yeni Paradigmalar ve Hindistan'ın Jeopolitik Konumu

Soğuk Savaş'ın ardından ortaya çıkan yeni uluslararası sistem, Francis Fukuyama gibi akademisyenler tarafından "Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) mutlak hakimiyet devri" olarak algılanırken; Robert Kaplan gibi akademisyenler tarafından "anarşi ve düzensizlik çağı" şeklinde adlandırılmıştır.

ABD ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) arasında kurulan çok kutuplu dünya sistemi gibi bir yapının günümüzde bir karşılığı yoktur ve bu sebeple içinde bulunduğumuz dönem, "türbülans dönemi" ya da "yeni hakimiyet arayışları" olarak adlandırmak yanlış olmayacaktır. Çok kutuplu bir yapıya doğru evrilme eğilimi gösteren uluslararası sistem, bölgesel aktörlerin öneminin artmasına, yeni

kurulan çok devletli birlikteliklerin dikkate alınmasına neden olmuştur. Bununla birlikte yeni stratejiler ve paradigmalar da küresel sistem içinde tartışılmaktadır.

Japonya Eski Başbakanı Şinzo Abe'nin söylemleriyle başlayan ve ABD Eski Başkanı Donald Trump döneminde sıklıkla vurgulanan "Özgür ve Açık Hint-Pasifik Stratejisi" hakimiyet mücadelesinin deniz ayağını oluştururken; Çin Devlet Başkanı Şi Cinping'in 2013 yılında başlattığı Kuşak-Yol Projesi ve özellikle ABD askeri birliklerinin Afganistan'dan çekilmesiyle başlayan Asya merkezli "Yeni Kalpgah Mücadelesi", hakimiyet çekişmesinin kara ayağını oluşturmaktadır.

Bu iki farklı mücadelede devletler, belirli

Mustafa Cem KOYUNCU
ANKASAM
Asya-Pasifik
Araştırma Asistanı

Hindistan ile Birleşik Arap Emirlikleri arasındaki ilişkiler hızla artmakta ve stratejik ortaklık boyutuna yükselmektedir. İsrail'in yeni açılım politikası kapsamında Ortadoğu'ya yönelik politikaları geliştirmekte ve ticari boyut ön plana çıkmaktadır.

bir büyük oyunun içinde ana aktörlerden birisi olarak yer almakta ve etkin görünmektedir. Lakin bu tezle uyumlayan ve her iki alan hakimiyeti mücadelesinde de etkin olabilecek bir güç olarak karşımıza çıkan devletlerin başında Hindistan gelmektedir.

Özgür ve Açık Hint Pasifik Stratejisi'nin en önemli ülkelerinden olan Hindistan, küresel ticaretin geçtiği Hint Okyanusu'nun tam merkezinde yer alması sebebiyle önemli bir coğrafi güce sahiptir. Asya'nın güneyinde bulunan büyük Hindistan üçgeni Yeni Delhi'ye, Kuzey Hint Okyanusu'nda doğal bir merkezlik fırsatı sunmaktadır. ABD, Çin, İngiltere, Fransa ve Japonya gibi dış güçlerin nüfuzunu arttırmak istediği Hint Okyanusu'nda Hindistan, bir iç güçtür ve Malakka gibi önemli geçiş noktalarına diğer bütün aktörlerden daha yakındır. Bu sebeple Yeni Delhi, Hindistan Deniz Stratejisi'nin "babası" olarak görülen K.M. Panikkar'ın, geçiş noktalarının önemini kavrayan bakış açısını ve stratejisini günümüzde de devam ettirmektedir.

Küresel mücadelenin deniz ayağındaki rolünün yanı sıra Hindistan, kara mücadelesi olarak adlandırabileceğimiz Yeni Kalp-

gah Mücadelesi'nde de önemli bir rol oynamaktadır. Söz konusu mücadele karşımıza, istikrarsızlık-istikrar ve terörün yayılması-ülke geçişli büyük ekonomik projelerin hayata geçmesi olarak çıkmaktadır.

Orta Asya ülkelerinin, zengin yer altı ve üstü kaynaklara sahip olmasına rağmen ticaretin büyük ölçüde gerçekleştiği okyanuslara erişiminde yaşadığı zorluk, ticari projelerin geliştirilmesini kısıtlayıcı bir etken olarak bilinmektedir. Bu noktada Hindistan-Orta Asya ülkeleri arasındaki ilişkilerin artması, her iki tarafın da kazanacağı bir işbirliği fırsatı yaratmakla kalmayacak; aynı zamanda bölge barışına da önemli bir katkı sunacaktır.

Hindistan'ın Orta Asya'yla bağlarının 2014 yılında göreve gelen Başbakan Narendra Modi'den bu yana kararlı bir şekilde artması not edilmelidir. Modi, 2015 yılında beş Orta Asya devletini ziyaret ederek bu ülkelere verdiği önemi göstermiş ve Orta Asya devletlerinin hepsini ziyaret eden ilk Hindistan Başbakanı olmuştur.[1]

Hindistan'ın emekli büyükelçisi Ashok Saijjanhar'ın da yazısında belirttiği gibi, Hindistan için Orta Asya, birkaç bin yıla yayılan tarihi, kültürel ve medeniyet bağlarının bulunduğu bir coğrafyadır. Hindistan'ın Orta Asya'ya erişimi önemlidir. Bölge; ticaret ve yatırım için genişleyen bir pazar olmakla birlikte; kültür, güvenlik, turizm ve insan etkileşimi için de büyük önem arz etmektedir.[2] Nitekim halihazırda devam eden Orta Asya-Hindistan yakınlaşması, bu birlikteliğin getireceği faydaların taraf-

lar nezdinde anlaşıldığını göstermektedir.

Hindistan'ın Gücü ve Yeni Bir Tedarik Zinciri Hattı

Uluslararası sistemde küresel bir güç olmanın en önemli şartlarından biri, enerji ve ticaret güvenliğini sağlamaktır. Bu güvenliğin sağlanmasında coğrafya önemli bir rol oynamaktadır. Hindistan, bulunduğu konum itibarıyla enerji tedariki konusunda ciddi avantaja sahiptir. Ortadoğu ve Afrika'nın zengin enerji yataklarına yakınlığı ve tedarik süresince herhangi bir güvenlik problemi yaşamaması, Yeni Delhi'ye mühim avantajlar sunmaktadır. Öte yandan Türkmenistan-Afganistan-Pakistan-Hindistan Doğalgaz Boru Hattı'ndaki (TAPI) gelişmeler de Hindistan'ın enerji arzına katkı yapacaktır.

Özellikle ABD ile Çin arasındaki rekabetin giderek artması ve bazı Avrupa ülkelerinin Pekin'le sorunlar yaşaması, Batı'yı yeni arayışlara itmiştir. Bu noktada üretim kapasitesi, dinamik nüfusu, bilgi teknolojilerindeki üstünlüğü, coğrafi olarak Avrupa'ya daha yakın oluşu, Asya'nın Hint Okyanusu'na açılan kapısı olması ve son yıllarda giderek önemli hale gelen ilaç sanayisindeki yatırımlarıyla Hindistan, "Dünya'nın yükselen yıldızı" şeklinde görülmektedir.

Küresel ölçekli firmaların üretim bantlarını Çin'den başka ülkelere kaydırma planları, yeni tedarik zinciri tartışmalarını beraberinde getirmiştir. Küresel firmalar, Pekin'e alternatif olabilecek Hindistan'ı "en güçlü aday" olarak görmektedirler. Lakin enerji güvenliğini sağlama noktasında hayli avantajlı olan Yeni Delhi'nin ticari yollarının güvenliğini de sağlaması gerekmektedir. Hindistan'dan hareket eden bir kargo gemisinin Avrupa'ya giderken izlediği rotanın güvenli olması elzemdir. Dahası bu rota üzerinde hem ikmal yapabileceği hem de ürünlerini pazara sunabileceği duraklar olmalıdır.

Pekin'in ihracatını arttıran ve yol güvenliğini büyük ölçüde sağlayan bu hat stratejisi, "İnci Taneleri" olarak bilinmektedir. Güney Çin Denizi'nden başlayarak Avrupa'ya kadar uzanan söz konusu deniz hattında Pekin'in birçok ticari limanı vardır ve dünyanın en büyük ihracatçısı konumuna gelmesini sağlamaktadır.

Coğrafi olarak Avrupa'ya daha yakın olan Hindistan'ın böyle bir hat kurması hem zaruridir hem de Çin'e kıyasla çok daha kolaydır. Batı'ya uzanan güzergâhta bulunan ülkelerin coğrafi konumları ve güvenlik durumları dikkate alınıp ülkelerin bu projelere bakışları değerlendirildiğinde ve ticari optimal denge hesaba katıldığında, karşımıza çıkan ticari rotayı şu şekilde ifade

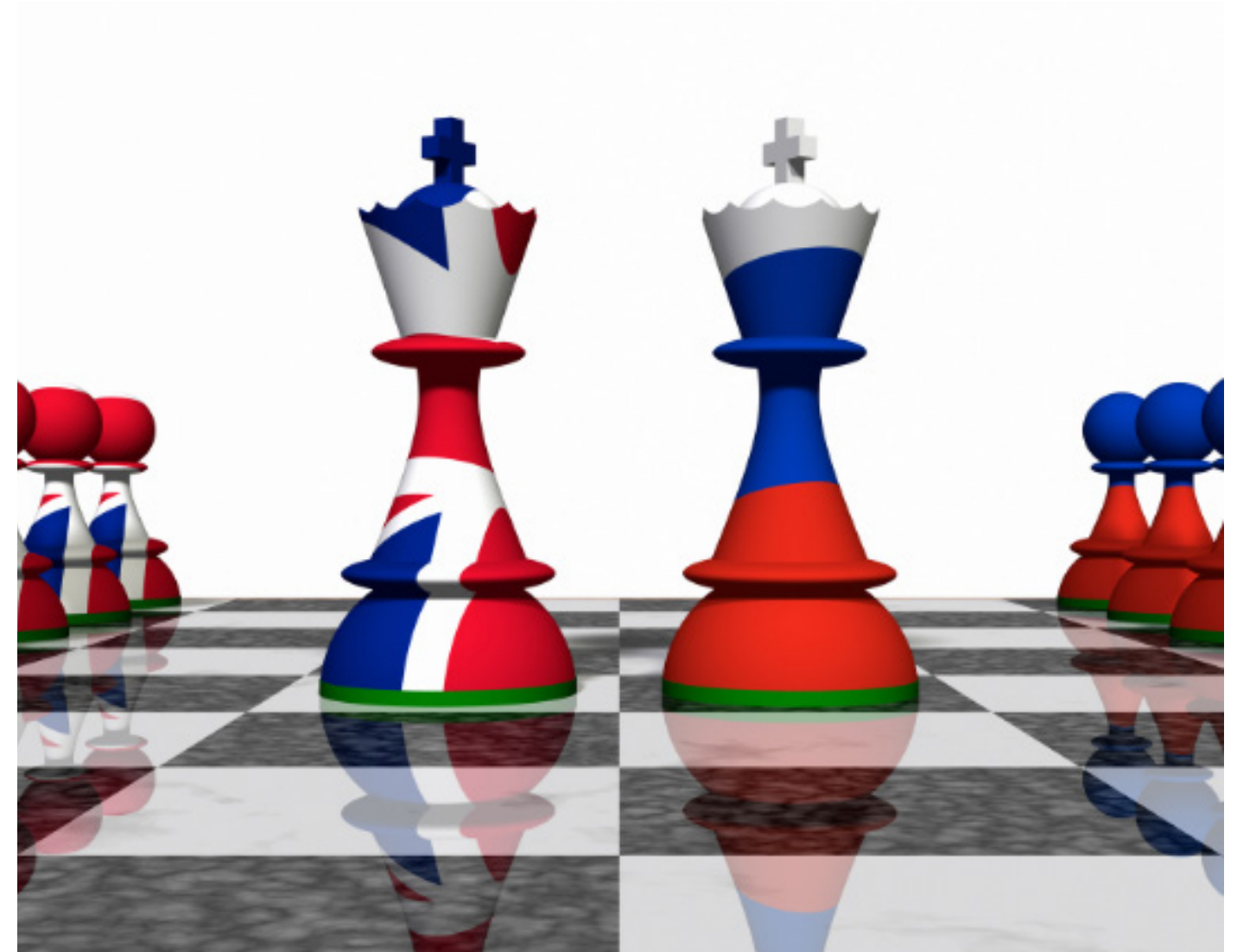
etmek doğru olacaktır: "Hindistan-Birleşik Arap Emirlikleri-Suudi Arabistan-Lübnan-İsrail-Türkiye-Yunanistan". Bu rota üzerinde kurulacak yeni tedarik zinciri durakları, Yeni Delhi'nin birer yıldızı olacaktır. Bu sayede Yeni Delhi, dünya pazarına yeni bir vizyonla çıkarken, güzergâh güvenliğini sağladığını da beyan etmiş olacaktır.

Konjonktür, son dönemde bu hattın gerçekleşmesi için giderek elverişli hale gelmektedir. Hindistan ile Birleşik Arap Emirlikleri arasındaki ilişkiler hızla artmakta ve stratejik ortaklık boyutuna yükselmektedir. İsrail'in yeni açılım politikası kapsamında Ortadoğu'ya yönelik politikaları geliştirmek ve ticari boyut ön plana çıkmaktadır. Bu sayede İsrail, BAE'den başlayacak Suudi Arabistan-Lübnan-İsrail hattının doğal bir üyesi olacaktır. Türkiye'nin de son dönemde başlattığı yeni açılım politikası kapsamında BAE'yle olan münasebetleri, giderek artma eğilimindedir. Bununla birlikte Türkiye ile İsrail arasındaki normalleşme çabaları da hem Türkiye-İsrail arasındaki ilişkileri arttıracak hem de Yıldız Hattı'nın güvenliğini sağlayacak bir gelişme olarak not edilecektir. Kuşkusuz Türkiye'de bulunan Mersin Limanı'nın Güney-Kuzey geçişli bir ulaştırma altyapısına sahip olması, Hindistan'ın Rusya ve Kuzey Avrupa ülkelerine erişimini de kolaylaştıracak ve alternatif rotalar sunacaktır. Son olarak Yunanistan'ı kapsayacak bu hat, Avrupa'nın derinliklerine kadar "Made in India" ürünlerini ulaştıracaktır. Söz konusu hattın gerçekleşmesi durumunda, bölge ülkelerinin ekonomik entegrasyonu artacak ve özellikle de son yıllarda Doğu Akdeniz'de yükselen gerilim, yerini barış ve refaha bırakacaktır.

Günümüzde giderek kritik hale gelen tedarik zincirleri, ülkelerin ulusal güvenliği ilgilendiren konuların başında gelmektedir. Zira üretim kapasitenizin etkinliği veya alım gücü, mevzubahis hatların güvenliğiyle doğrudan ilişkilidir. Küresel liderliğe oynamak veya çok kutuplu sistemde bir kutup olmak isteyen devletlerin kendi tedarik zincirlerini işbirliği yoluyla kurmaları beklenmektedir. Coğrafyanın ve zamanın elverişli olduğu günümüz konjonktüründe Yeni Delhi, bunu başaracak iradeye ve güce sahip bir ülke olarak ön plana çıkmaktadır.

[1] Ashok Sajjanhar, "India-Central Asia Dialogue Set to Open up Exciting Aeras of Partnership", India Narrative, <https://www.indianarrative.com/opinion-news/india-central-asia-dialogue-set-to-open-up-exciting-areas-of-partnership-135949.html>, (Erişim Tarihi: 23.12.2021).

[2] Aynı yer.

ANKASAM ANALİZ

İngiltere'nin Rusya'yla Mücadelesi

Son günlerde yaşanan gelişmeler ve artan gerginlikler üzerine İngiltere, Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesi halinde bunun "felaket derecesinde yüksek" sonuçları olacağını söyleyerek Moskova'yı uymaktadır.[1] Bu konuda İngiltere Eski Genelkurmay Başkanı Nick Carter, Rusya'nın Doğu Avrupa için büyük tehdit haline geldiğini ve ülkesinin Rusya'yla savaşa hazır olması

gerektiğini söylemiştir.[2] Halihazırda Ukrayna Savunma Bakanı Olexii Reznikov, sınırda giderek artan Rus tehdidi karşısında İngiltere, ABD ve Kanada'yı ülkelerinde asker konuşlandırmaya çağırmıştır.[3] Bu bağlamda Reznikov, "Anglo-Sakson müttefiklerinden" gerekirse Ukrayna Ordusu'na silah ve diğer destekleri sağlamak için NATO dışında hareket etmesini talep et-

Cenk TAMER
ANKASAM
Asya-Pasifik
Uzmanı

miştir. Çünkü NATO ve Avrupa içerisindeki Avrasyacı kanadı temsil eden Fransa ve Almanya, Rusya'yla savaşılmaya niyetli değildir.[4]

Bunun sebebi olarak her ne kadar Fransa ve Almanya'nın enerji alanında Rusya'ya artan bağımlılığı ve Kuzey Akım-2 Projesi kapsamında yaptıkları ortaklıklar öne sürülse de aslında bu ikilinin ABD'den daha bağımsız birer politika geliştirmek ve Batı içerisinde liderliği paylaşmak/üstlenmek istedikleri de söylenebilir. Nitekim ABD-AB arasında son yıllarda yaşanan gerilimin ve bunun NATO'ya yansımalarının başlıca nedeni olarak da bu husus ön plana çıkarılmaktadır. Bu konuda Londra ise Avrupa'nın Rus doğalgazına olan bağımlılığını sona erdirmesini istemektedir.[5] Zira Rusya'yla olası bir sıcak çatışmada İngiltere ve ABD, Avrupalı güçlerden destek alamayacakları için Rusya'yla tek başlarına mücadele etmek zorunda kalacaktır. Bu tehdidi gören Londra, yaklaşık on yıl aradan sonra Almanya'ya zırhlı bir tugay göndereceğini açıklamıştır. Moskova ise İngiltere'yi kendi topraklarına yaklaşmakla suçlamıştır. Konuyla ilgili Rusya'nın İn-

giltere Büyükelçisi Andrei Kelin, iki ülke arasında "oldukça ciddi bir savaş riski" olduğu uyarısında bulunmuştur.[6]

Buradaki kilit aktörlerden biri olan Almanya, Rusya'yla işbirliği üzerinden Ostpolitiğe (Doğu politikasına) geri dönüşün sinyallerini verebilir. Bu noktada "NATO içerisindeki Atlantikçi kanat, Berlin'e güvenerek Rusya politikasında başarılı olabilir mi?" sorulunu sormak gerekmektedir. Cevap kesinlikle "hayır" olacaktır. Daha geniş bir yorumda bulunulduğunda İngiltere ve ABD, Rusya'yla mücadele konusunda Avrupa içerisinde ne Almanya'ya ne de Fransa'ya güvenmektedir. Zira Avrupa'da "Avrasyacı" fikirler güçlenirken; Atlantikçi eğilim giderek zayıflamaktadır. Çünkü Atlantik güçleri (İngiltere-ABD) kendi içerisinde kavgalıdır. Avrasyalı güçler ise Hint-Pasifik'ten Asya'ya kadar birçok coğrafyada Washington ve Londra'yla rekabet halindedir.

Yukarıda da ifade edildiği üzere, Batı Dünyası kendi içerisinde parçalı bir yapıdadır. Bu yüzden de artık uluslararası sistemin merkezinde değildir. Dünya sisteminde yükselen güç olarak

“ Rusya’nın Asya’daki gücü zayıflayacak ve Pekin, Moskova’yı kendisine bağımlı hale getirecek ve Asya’da oluşacak bu güç boşluğundan kendisi faydalanacaktır. ”

Rusya ve Çin, eski yerleşik güçler olan Batı'ya meydan okumaktadır. Mevzubahis durum, İngiltere ve ABD'nin sırasıyla Rusya ve Çin'e karşı Tukidides Tuzağı'na düşmelerine neden olmaktadır. Söz konusu anlayışa göre; mevcut baskın-yerleşik güçler, yükselen güçlerden algıladıkları tehdit sebebiyle güç maksimizasyonuna giderler. Bu tehdit algıları sebebiyle yanlış hamlelerde bulunurlar ve bu tehlikeli adımlar, sonunda kendilerinin tuzağa düşmelerine (savaşa girmelerine) neden olur.

Burada yerleşik güç olarak İngiltere, yükselen güç Rusya'dan tehdit algıladığı için iki ülkenin hatalı adımlar atarak savaşa girme ihtimalleri vardır. Bir diğer yerleşik güç olan ABD ise yükselen güç Çin'le mücadele etmektedir ve burada da bir savaş riski söz konusudur. Nitekim Tukidides Tuzağı'nı teorik yapıya büründüren Graham Allison, tarihsel süreçte mevcut baskın güce karşı palazlanan bir başka gücün karşı karşıya geldiği 16 olayı ele almış ve bu gerilimlerden 12 tanesinin savaşla sonuçlandığını tespit etmiştir. Bu yüzden İngiltere-Rusya ve ABD-Çin arasındaki gerilimlerin savaşla sonuçlanma ihtimali yüksektir.

Buradaki dört büyük güç, birbirlerini savaşa çekmeye çalışmaktadır. Birincisi ABD, İngiltere'yi Rusya'ya karşı savaşa sürüklemek istemektedir. Bunun için Ukrayna'daki kriz oldukça elverişlidir. İkincisi İngiltere, ABD'yi Tayvan Krizi üzerinden Çin'le savaştırmak istemektedir. Üçüncüsü Rusya, Çin'in ABD'ye karşı hata yaparak savaşa girmesini ve böylece Avrasya'da güç kaybetmesini isteyebilir. Dördüncüsü ise Çin, Rusya'nın Ukrayna'daki gerilim sebebiyle İngiltere'yle savaşmasını kendi çıkarları açısından olumlu bulabilir.

Bunun sebeplerini açıklamak gerekirse; birincisi ABD, İngiltere'nin Asya siyasetinde kendisine rakip olduğunu düşünmektedir. Ayrıca Washington, Londra'nın Çin'e karşı gerektiği gibi mücadele etmediğini, Pekin'le arasına mesafe koymadığını veya ona karşı cephe almadığını vurgulamaktadır. İkincisi İngiltere, ABD'nin Afganistan başta olmak üzere Asya'daki güç alanlarından çekilmesini fırsat olarak görmektedir. ABD, Asya'da zayıfladıkça İngiltere oluşan güç boşluğunu doldurmaktadır. Bu yüzden ABD'nin Çin'le

savaşması, İngiltere'ye daha fazla alan açacaktır. Üçüncüsü Rusya, Çin'in yakın çevresindeki askeri-güvenlik hamlelerinden oldukça rahatsızdır. Çin'in ABD'yle savaşması, her iki gücün de zayıflaması anlamına gelecektir. Rusya, bu çatışmadan avantajlı çıkacaktır. Dördüncüsü Çin, İngiltere'nin özellikle Sincan Uygur Özerk Bölgesi ve Tibet'le ilgili insan hakları meselesini sürekli gündeme getirmesinden ve bunu bir baskı aracı olarak kullanmasından rahatsızdır. Bu yüzden İngiltere'nin bütün ilgisini Pasifik'ten uzaklaştırmak isteyen Pekin, aynı zamanda onun tüm gücünü Avrupa'ya yoğunlaştırmasını arzulayacaktır. Bu açıdan İngiltere'yi Rusya'yla savaştırmak, Çin için oldukça pragmatik bir yöntem olacaktır. Çünkü Rusya'nın Asya'daki gücü zayıflayacak ve Pekin, Moskova'yı kendisine bağımlı hale getirecek ve Asya'da oluşacak bu güç boşluğundan kendisi faydalanacaktır. Kısacası İngiltere ile Rusya arasında çıkacak bir çatışma, Pekin yönetimi için en pragmatik senaryodur.

[1] "UK to Russia: Invading Ukraine Would Have 'Catastrophically High' Consequences", Politico, <https://www.politico.eu/article/uk-warns-russia-invading-ukraine-would-have-catastrophically-high-consequences/>, (Erişim Tarihi: 10.12.2021).

[2] "UK Must be Ready for war with Russia, Says Armed Forces Chief", The Guardian, <https://www.theguardian.com/uk-news/2021/nov/14/uk-must-be-ready-for-war-with-russia-says-armed-forces-chief>, (Erişim Tarihi: 10.12.2021).

[3] "Ukraine's Defence Minister Urges Military Support from Canada, U.S. and Britain-Even If It's Outside NATO", The Globe and Mail, <https://www.theglobeandmail.com/world/article-ukraines-defence-minister-urges-military-support-from-canada-us-and/>, (Erişim Tarihi: 10.12.2021).

[4] Aynı yer.

[5] "Europe Needs to end Energy Dependency on Russia, Says UK Foreign Minister", Reuters, <https://www.reuters.com/world/europe/europe-needs-end-energy-dependency-russia-says-uk-foreign-minister-2021-12-08/>, (Erişim Tarihi: 10.12.2021).

[6] "Russia Warns UK There Is A 'Serious Risk' of War with Tensions Rising in Ukraine", Mirror, <https://www.mirror.co.uk/news/uk-news/russia-warns-uk-serious-risk-25565986>, (Erişim Tarihi: 10.12.2021).

Geçmişten Günümüze Hindistan'ın Afrika Politikası

Hindistan ve Afrika ülkeleri arasındaki tarihsel ilişkiler on sekizinci yüzyılda başlamış ve zaman içerisinde kapsamlı bir boyut kazanmıştır. Hindistan'ın Afrika ülkeleriyle ekonomik ilişkileri İngiliz sömürge dönemine kadar uzanmaktadır. Bu ilişkiler on dokuzuncu yüzyılda daha da gelişmiştir. Söz konusu dönemde İngiliz sömürgecileri ve tüccarları tarafından Hint işçilerin Afrika'ya göç ettirilmesi, Hindistan'ın kıtaya olan ilişkilerinin derinleşmesinde mühim bir rol oynamıştır. Hatta gerek

Hindistan'daki gerekse de Afrika'daki bazı sömürge karşıtı eylemciler, Mahatma Gandhi'nin faaliyetlerini genişletmek için temas halinde olmuşlardır.

Hindistan, 1947 senesinin Ağustos ayında bağımsızlığını kazandığında, Başbakan Jawaharlal Nehru, bağımsızlığını kazanan Afrika ülkeleriyle yapıcı ve işbirliğine dayalı ilişkiler kurmayı hükümetinin önceliği haline getirmiştir. Bunu başarmak için Afrika'daki milliyetçi hareketleri ve siyasi

Dr. Seyedmohammad Seyedi ASL

partileri teşvik etmiş ve desteklemiştir. Ayrıca Hindistan, 1955 senesinde Endonezya'nın Bandung kentinde düzenlenen Asya-Afrika Konferansı'nın kilit organizatörlerinden biri olmuştur.

Mevzubahis konferansta Hindistan ve diğer Bağılantısızlar Hareketi üyeleri kendilerini aşağıdakileri yapmaya adanmışlardır:[1]

Asya-Afrika bölgesinde ticari ve ekonomik kalkınmayı ve işbirliğini teşvik etmek

Yüzyıllarca süren Avrupa sömürge yönetimi tarafından engellenen Asya ve Afrika ülkeleri arasındaki kültürel işbirliğini geliştirmek Afrika ülkeleri için insan haklarının ve kendi kaderini tayin hakkının genişletilmesini teşvik etmek

1970'li ve 1980'li yıllarda Hint hükümetleri, Birleşmiş Milletler (BM), Bağılantısızlar Hareketi ve İngiliz Milletler Topluluğu da dâhil olmak üzere çeşitli şekillerde Afrika kurtuluş hareketlerini desteklemiştir. 1986 senesinde de Başbakan Rajiv Gandhi, Bağılantısızlar Hareketi içinde bir Afrika Fonu kurmayı başarmıştır. Hindistan, diğerlerin-

in yanı sıra Güney Afrika ve Namibya'daki cephe devletlerini ve kurtuluş hareketlerini finanse eden fona başlangıçta 500 milyon rupi katkıda bulunmuştur. Apartheid karşıtı politikasının bir parçası olarak Yeni Delhi, Afrika Ulusal Kongresi'nin 300'den fazla destekçisine de eğitim fırsatı sağlamıştır.[2]

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte Hindistan'ın Afrika politikası da değişmiştir. Buna rağmen Yeni Delhi'nin Afrika'ya olan ilgisi devam etmiştir. Bu noktada Hindistan'ın Afrika stratejisi şöyle özetlenebilir:[3]

Enerji sektöründe ekonomik ilişkilerin ve işbirliğinin genişletilmesi Afrika ülkeleriyle siyasi ve diplomatik ilişkileri sürdürmek ve geliştirmek

Hintli azınlıkların Afrika'daki durumuna dikkat etmek ve onları bir potansiyel güç olarak kullanmak

Güney işbirliğini genişletmek ve ilişkileri güçlendirmek

Ayrıca Afrika'nın bir kalkınma ortağı olarak Hindistan için önemi, ilk olarak Hindistan-Afrika Forumu Zirvesi çerçevesinde Afrika ülke-

“ Genel olarak Soğuk Savaş sonrasındaki Afrika politikasında Hindistan, ekonomik ilişkileri ilerletmeye çalışmış ve Afrika enerji piyasasına ulaşmaya yönelik bir politika uygulamıştır. ”

leriyle yapılandırılmış bir angajmana girme kararıyla ortaya çıkmıştır. Başbakan Narendra Modi, Uganda ziyareti sırasında Afrika ülkelerine hitap ettiği şekliyle Hindistan-Afrika yakınlaşması için 10 yol gösterici ilkeyi açıklamıştır. Bu ilkeler şöyle anlatılmıştır:[4]

Afrika, önceliklerimizin başında gelecektir. Kıtayla ilişkilerimizi yoğunlaştırmaya ve derinleştirmeye devam edeceğiz.

Ortaklığımız, öncelikleriniz tarafından yönlendirilecektir. Mümkün olduğunca yerel kapasite oluşturacağız ve yerel fırsatlar yaratacağız. Potansiyelinizi özgürleştirecek ve geleceğinizi kısıtlamayan rahat şartlar olacaktır.

Pazarlarımızı açık tutacağız ve Hindistan'la ticareti daha kolay ve çekici hale getireceğiz. Sanayimizin Afrika'ya yatırım yapmasına destek olacağız.

Afrika'nın gelişimini desteklemek için Hindistan'ın dijital devrim deneyiminden yararlanacağız. Kamu hizmetlerinin sunumunu, eğitim ve sağlığı, dijital okuryazarlığı ve finansal katılımı destekleyeceğiz. Marjinalize edilenleri ana akım haline getireceğiz.

Afrika, dünyadaki ekilebilir arazinin yüzde 60'ına sahip olmasına rağmen küresel üretimin sadece yüzde 10'unu üretiyor. Afrika tarımını geliştirmek için sizinle birlikte çalışacağız.

Ortaklığımız iklim değişikliğinin zorluklarını ele alacaktır.

Terörizm ve aşırı cılıkla mücadelede işbirliğimizi ve karşılıklı yeteneklerimizi güçlendireceğiz. Siber alanımızı güvenli ve emniyetli tutmak için barışı ilerletme ve koruma konusunda BM'yi destekleyeceğiz.

Okyanusları tüm ulusların yararına açık ve özgür tutmak için Afrika ülkeleriyle birlikte çalışacağız. Dünyanın Afrika'nın doğu kıyılarında ve Doğu Hint Okyanusu'nda işbirliğine ve rekabete ihtiyacı var.

Afrika gençliğinin özlemlerine ulaşmasını sağlamak için hep birlikte çalışmalıyız.

Nasıl Hindistan ile Afrika sömürgeciliğe karşı birlikte savaştıysa, şimdi de adil ve demokratik bir küresel düzen için birlikte çalışacağız.

Ayrıca Hindistan-Afrika ticaretinin 2010 yılında 51,7 milyar dolardan 2020 senesinde 66,7 milyar dolara yükselmesiyle ti-

caret ve yatırım ortaklıklarının da büyüdüğü görülmektedir. Aynı zamanda Afrika'nın Hindistan'a ihracatı yaklaşık 5 milyar dolar artmıştır. Aslında Hindistan'ın ithalatının yaklaşık %8'i Afrika'dan ve Afrika'nın ithalatının da %9'u Hindistan'dan gerçekleşmektedir. Hintli kamu ve özel şirketlerin Afrika'daki yatırımları Hindistan'ı kıtadaki sekizinci büyük yatırımcı haline getirmiştir.[5]

Öte yandan 1996 yılının Nisan ayından 2021 senesinin Mart ayına kadar geçen 25 yıldaki toplam yatırımlar, şu anda sadece 70,7 milyar dolardır ve bu da Çin'in Afrika'daki yatırımının yaklaşık üçte birine denk gelmektedir. Hindistan'ın en büyük beş pazarı Güney Afrika, Nijerya, Mısır, Kenya ve Togo'dur. Hindistan'ın en çok ithalat yaptığı ülkeler ise Güney Afrika, Nijerya, Mısır, Angola ve Gine'dir. Hindistan'ın Afrika'ya ihracatındaki temel kalemler mineral yakıtlar, yağlar ve farmasötik ürünlerdir.[6]

Hindistan-Afrika işbirliğinin diğer bir boyutu da savunma ve güvenlik konusudur. Bu konu, esas olarak bölgedeki BM barışı koruma misyonlarına katılım ve denizcilik işbirliğini kapsamaktadır. Ayrıca Hindistan, askeri eğitim kurumlarında bazı Afrika ülkelerinden subaylar yetiştirmiştir. Örneğin mevcut Nijerya Devlet Başkanı Muhammadu Buhari, Wellington'daki Hindistan Savunma Hizmetleri Personel Koleji'nin mezunudur.

Ayrıca Hindistan, BM Barışı Koruma Operasyonlarına (UNPKO) aktif katılım yoluyla Afrika kıtasında barışa katkıda bulunmuştur. Benzer şekilde Hindistan, Hint Okyanusu'na kıyısı olan Afrika'daki devletlerle deniz güvenliğine dair güçlü işbirliğine sahiptir. Hindistan, Hint Okyanusu bölgesindeki Afrika ülkelerinden gelen talep üzerine donanmasını korsanlıkla mücadele devriyesi, gözetim, insani yardım operasyonları için görevlendirmiştir.

Tüm bunlara ek olarak Yeni Delhi, bölge devletleriyle ortak tatbikatlar da icra etmektedir. İlk Afrika-Hindistan Saha Eğitim Tatbikatı-2019 (AFINDEX-19) 2019 yılının Mart ayında Pune'da gerçekleştirilmiştir. Bu dönüm noktası niteliğindeki tatbikat, Hint Ordusu ve 17 Afrika ülkesinin temsilcilerini bir araya getirmiştir.

AFINDEX-19, katılımcı ülkelere barışı koruma operasyonlarında birlikte çalışma fırsatı sağlamıştır. Benzer şekilde bazı Afrika ülkeleri, Hint Donanması'nın 1995 yılında başlatıp iki yılda bir düzenlediği MILAN tatbikatlarının bir parçası olmuştur. Bu deniz tatbikatı Hint Okyanusu bölgesindeki ülkelerle işbirliğini arttırmayı amaçlamaktadır.[7]

Genel olarak Soğuk Savaş sonrasındaki Afrika politikasında

Hindistan, ekonomik ilişkileri ilerletmeye çalışmış ve Afrika enerji piyasasına ulaşmaya yönelik bir politika uygulamıştır. Söz konusu strateji çerçevesinde kıtaya ilişkilerini çeşitlendirmeyi ve derinleştirmeyi amaçlamıştır.

Neticede Hindistan, Afrika ülkeleriyle işbirliğini geliştirmeyi istemektedir. Ayrıca Hindistan için Afrika zenginliği bir fırsattır. Kıtanın tüm doğal kaynakları, Hint Okyanusu'nun kıyısında yer almaktadır. Hint Okyanusu sınırındaki Afrika ülkeleri, özellikle de Güney Afrika, Mozambik ve Tanzanya, tarihsel olarak Hintli yatırımcıları ve ticaret ortaklarını cezbetmiştir. Sonuç olarak Hindistan, yapıcı bir işbirliği yaklaşımı çerçevesinde kıtadaki siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkilerini derinleştirmektedir.

[1] Paul Chiudza Banda, "India-Africa Relations: 1947 to the Present", The Diplomatist, <https://diplomatist.com/2020/08/26/india-africa-relations-1947-to-the-present/>, (Erişim Tarihi: 22.12.2021).

[2] Christian Wagner, "India's Africa Policy", Stiftung Wissenschaft und Politik-Deutsches Institut für Internationale Politik und Sicherheit, SWP Research Paper, 2019, s. 9.

[3] Zahra Aboutorabi Ardestani, "India's Foreign Policy Goals in Africa", International Peace Studies Centre, <http://peace-ipsc.org/fa/>, (Erişim Tarihi: 22.12.2021).

[4] Viswanathan HHS-Abhishek Mishra, "The Ten Guiding Principles for India-Africa Engagement: Finding Coherence in India's Africa Policy", Observer Research Foundation, Occasional Papers, 2019, s. 3.

[5] Harsh V. Pant-Abhishek Mishra, "Is India the New China in Africa?", Foreign Policy, <https://foreignpolicy.com/2021/06/17/india-china-africa-development-aid-investment/>, (Erişim Tarihi: 22.12.2021).

[6] Rajiv Bhatia, "Re-energizing India's Africa Policy", Gateway House: Indian Council on Global Relations, <https://www.gatewayhouse.in/re-energizing-indias-africa-policy/>, (Erişim Tarihi: 22.12.2021).

[7] Ruchita Beri, "India-Africa Defence Ministers' Conclave: A Fresh Initiative", The Manohar Parrikar Institute for Defence Studies and Analyses, <https://idsa.in/idsacomments/india-africa-defence-rberi>, (Erişim Tarihi: 22.12.2021).

BASINDA ANKASAM

3 Ocak 2022

ANKASAM'ın "Özbekistan Doğal Gaz Üretimini Yeni Aşamaya Taşıyor" başlıklı haberi TRT Özbekçe'nin resmi web sitesinde "Özbekistan GTL fabrikasının lansmanı Türk medyasının gündeminde" başlığıyla yayınlandı.

3 Ocak 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğancaz BAŞARAN'ın 2021 Yılında uluslararası politikada yaşanan gelişmeler hakkındaki değerlendirmeleri Kanal 5'te yayınlandı.

4 Ocak 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un katılım sağladığı Kazakistan'ın bağımsızlığının 30. yılı ve 1 Aralık Kazakistan Cumhuriyeti Kurucu Cumhurbaşkanı Günü kapsamında gerçekleşen "Elbaşı, Türk Entegrasyonunun Mimarı" başlıklı konferans Haberonya'da yayınlanmıştır.

4 Ocak 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol'un Aydınlık Gazetesi'nde de yayınlanan "Kırgızistan'ın Bağımsızlığının 30. yılında: Tanrı Dağları'ndan Toroslara Kardeşlik Köprüsü" başlıklı yazısına Kırgız Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği Web Sitesi'nde yer verilmiştir.

4 Ocak 2022

ANKASAM Avrasya Uzmanı Gözde Kılıç Yaşın, TV24 Moderatör programında 2022'de Balkanları bekleyen durumlar hakkında değerlendirmeler yaptı.

5 Ocak 2022

ANKASAM Avrasya Uzmanı Gözde Kılıç Yaşın, Bosna Hersek'te devam eden siyasi krize ilişkin Haber Global'in sorularını yanıtladı.

6 Ocak 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, TRT Ankara Radyosu Gündem programında güncel konular hakkında değerlendirmelerde bulundu.

6 Ocak 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, Kazakistan'da yaşanan son gelişmeleri Kudüs Televizyonunda yayınlanan Sözün Gücü programında değerlendirdi.

6 Ocak 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, CRI Türk FM Mehmet Kıvanç ile "Manşet" programında Kazakistan'daki gelişmeleri değerlendirdi.

BASINDA ANKASAM

6 Ocak 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, AZ TV Haber Bülteni programında Kafkasya'daki normalleşme çabalarını değerlendirdi.

7 Ocak 2022

ANKASAM Uluslararası İlişkiler Uzmanı Dr. Doğan Başaran, TV5 Ankara Bürosu programında Kazakistan merkezli gelişmeleri değerlendirdi.

7 Ocak 2022

ANKASAM Dış Politika Uzmanı Emrah Kaya, Kanal 12 Haftanın Notları programında Kazakistan'daki güncel gelişmeleri değerlendirdi.

7 Ocak 2022

ANKASAM Dış Politika Uzmanı Emrah Kaya, A Haber Gece Ajansı Bülteni programında Kazakistan'daki güncel gelişmeleri değerlendirdi.

8 Ocak 2022

ANKASAM Başkanı Prof. Dr. Mehmet Seyfettin Erol, TASC TV Küresel Analiz programında güncel değerlendirmelerde bulundu.

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) bünyesinde faaliyet gösteren ve uluslararası hakemli dergi olan Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi'nin son sayısı yayımlanmıştır. Academic Keys, ASOS Index, CEEOL, Cite Factor, DRJI, Index Copernicus, İdeal Online, Research Bible, Sindex ve TÜBİTAK DERGİPARK veri tabanları tarafından taranan dergimize aşağıdaki bağlantı üzerinden ulaşabilirsiniz.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ CİLT V , SAYI II

BÖLGESEL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) bünyesinde faaliyet gösteren ve uluslararası hakemli dergi olan Bölgesel Araştırmalar Dergisi'nin son sayısı yayımlanmıştır. Academic Keys, ASOS Index, CEEOL, Cite Factor, DRJI, Index Copernicus, İdeal Online, Research Bible, Sindex ve TÜBİTAK DERGİPARK veri tabanları tarafından taranan dergimize aşağıdaki bağlantı üzerinden ulaşabilirsiniz.

ANKASAM BÖLGESEL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ CİLT V , SAYI II

